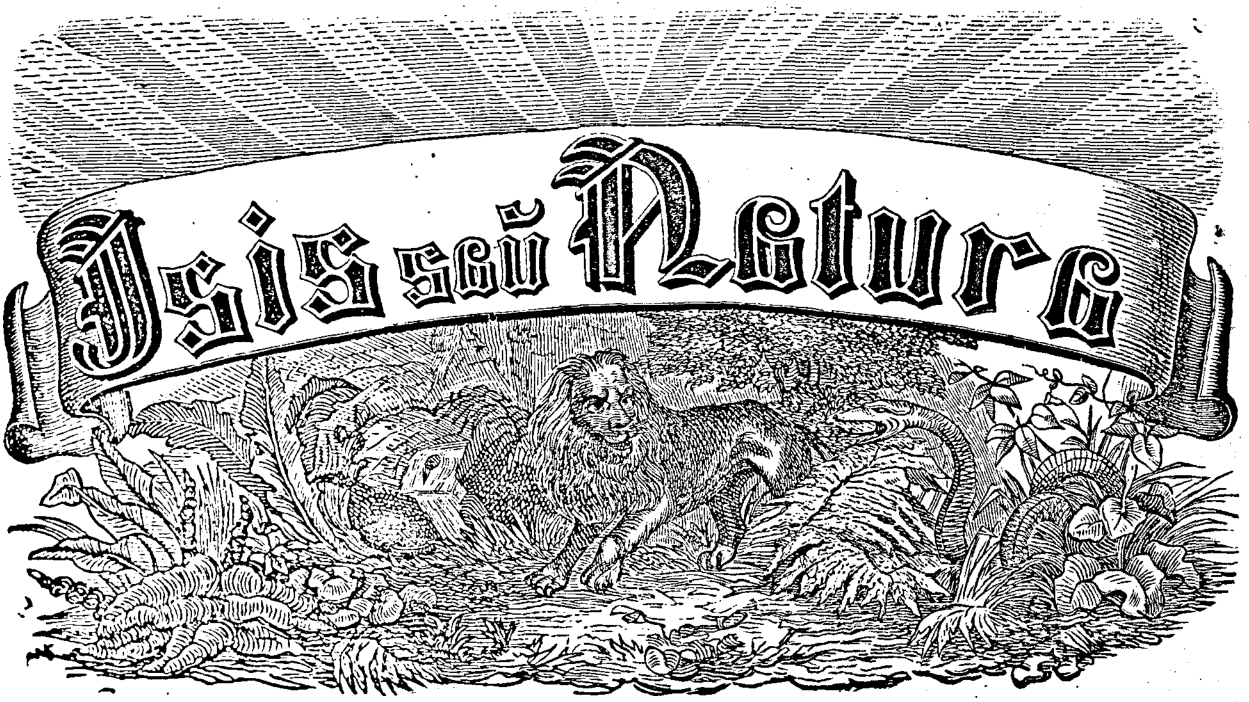





# JURNAL

**ПЕNTPŎ PESПÎNDIPEA ШТIIНЦЕЛОРŎ NATŎPAЛE ШI ESAKTE, ÎN TOATE KЛASEЛE.**

*Pediџeatŏ*

de

**PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.**

№ 28. (Anȣлŏ aлŏ dȣoiлea) Бȣkȣpeшtĭ Iȣлie 22, 1857.

Konpindepea. Despre пъiaжeнiй шi џesъtȣpa лopŏ.— Sapea.— Iџienъ попȣлаpъ.


## Пъiaжeнiй шi џesъtȣpa лopŏ.

*Дptiкoлȣлŏ II–лea.*

În aptiкoлȣлŏ 1–iŏ amŏ zisŏ къ ȣnii din пъiaжeнĭ apъtŏ niшte insekte naptiкȣлape. Челе ȣpmъtoape dintp'înseлe se deoseбeskŏ npin instinktȣлŏ apxitektonikŏ (de клъdipĭ) întp'ȣnŏ modŏ estpaopdinapŏ. Eatъ че ziче челебpȣ natȣpaлistŏ *Oкeп шi Sauvage* despe aчeasta.

Sauvage a oбsepvatŏ пъiaжeнȣ nȣmitŏ Mygale avicularia лîngъ opaшȣлŏ Montpellier. Eлŏ ziче. Пъiaжeнȣлŏ aчesta 'шĭ aлеџе ȣnŏ лoкŏ повîpnosŏ, ȣnde ana de плoaie sъ skȣpџe în жosŏ, шi пъmîntȣлŏ tpeбȣe sъ fie клеiosŏ dapŏ nȣ petposŏ niчĭ nisinosŏ. Aколо îшĭ sanъ o гaлеpie d'o adînчime de ȣn niчiopŏ saŭ doȣъ шi d'o лъpџime ка sъ noatъ sъ se mi..че aколо лiбepŏ. În пъȣntpȣ, кътȣшeшte aчeastъ гaлеpie к'o џesъtȣpъ кape ape dpentŏ skonŏ, ка гaлеpiea sъ se џie бine шi sъ nȣ se dъpîme, anoĭ, totŏ d'o datъ, ка sъ sepve пъiaжeнĭ dpentŏ skapъ пe кape sъ sȣie шi sъ пoгoape; în fine eл sъ askȣnde de desȣбtȣ aчesteĭ џesъtȣpĭ ка de desȣбtȣлŏ ȣnȣĭ пapaвanŏ шi oбsepveazъ лȣкpȣ че se intîmплъ în sȣsŏ лa intpapea aчesteĭ гaлеpiĭ. Aiчĭ apta лȣĭ se apatъ întp'ȣnŏ modŏ adeвъpatŏ admipaбiлŏ. Adiкъ eлŏ faче лa intpapea гaлеpieĭ o ȣшъ (лȣкpȣ кape nȣ гъsimŏ лa niчĭ o лoкȣinџъ a ȣnȣĭ animaлŏ, afapъ de omŏ шi d'o singȣpъ пasepe). Ȣшa aчeasta e компȣsъ de stpate de пъmîntŏ лeгate ȣna кȣ aлta npin fipe; fopma eĭ e potȣndъ, пe din afapъ шeџъ шi netedъ, dap пe din пъȣntpȣ боltitъ шi

netedъ шi къптȣшitъ кȣ o пînzъ de пъiaжenȣ; din партеа сȣперіоаръ мергȣ fipe кътре пînza întinsъ în галерii фъкȣte astȣ-felȣ, къ ȣша ачеаsta поате съ se deskizъ шi съ съ se înкizъ întокмаĭ ка прin балатале, adiкъ кîndȣ траџе чine-ва прin fipe, съ înкide шi kade жосȣ прin греȣтатеа еĭ пропріе. Dapȣ лȣкрȣ de mipape! Ȣша ачеаsta în локȣ ȣnde este ашезатъ, este înконжіȣратъ кȣ ȣnȣ felȣ de tокȣ (saȣ кадрȣ) ка кîndȣ ар fi фъкȣтъ кȣ компасȣ прintр'ȣн мештерȣ deoсебitȣ! Пъiaжenȣ съ веde къ съ teme de інвазіȣnea ȣnȣĭ streinȣ în кȣлкȣшȣлȣ лȣĭ, de ачееа партеа de сȣсȣ a ȣшеĭ saȣ a коперішȣлȣĭ нȣ este netedъ ка съ нȣ поатъ чine-ва a бънȣi ка аічĭ se афлъ галеріеа лȣĭ, întокмаĭ ка ноĭ оаменiĭ кîndȣ воimȣ съ askȣndemȣ ȣn лȣкрȣ în локȣ ȣnde не афлъмȣ, фачемȣ ка съ нȣ se вазъ пе din афаръ нічĭ ȣn semnȣ бъnȣitорȣ. Dapȣ întîмплîndȣ-se ка омȣлȣ saȣ вр'ȣnȣ animaлȣ каȣтъ съ deskizъ ȣша, atȣnчĭ пъiaжenȣ se опȣне ла ачесте tentative шi траџе atȣnчĭ кȣ o mape forџъ шi adpesъ fipеле ȣшеĭ împedeкîndȣ-o astȣ-felȣ ка съ нȣ se deskizъ. *Sauvage* însȣшi a simџitȣ o mape pesistenџа din партеа пъiaжenȣлȣĭ кîndȣ a вроitȣ съ deskizъ кȣ siла ȣша галеріеĭ лȣĭ, шi silîndȣ-se прintр'o кръпътȣръ în пънtрȣлȣ галеріеĭ, a възȣtȣ пъiaжenȣл кȣлкатȣ пе sпinape търгîndȣ кȣ гȣра шi кȣ пічіоареле stpanгȣріле (fipеле) ȣшеĭ înапоĭ ка съ нȣ se deskizъ!

Dapȣ кîndȣ s'a simџitȣ бipȣitъ шi ȣша s'a deskis, пъiaжenȣл a datȣ фȣгъ în фȣndȣлȣ галеріеĭ шi s'a askȣnsȣ sȣб пînza întinsъ аколо. Кîndȣ пъiaџенȣл este кȣ siла trasȣ афаръ din обскȣрitатеа галеріеĭ saле сȣбтеранъ ла лȣmina zileĭ, atȣnчĭ s'apатъ deбiлȣ шi kамȣ ostenitȣ шi кіарȣ ȣмблетȣлȣ лȣĭ este nesigȣрȣ, de кape împрежіȣрape s'a konkisȣ къ ачестȣ animaлȣ tръеште o віеаџъ nокtȣрnъ шi нȣ поате съ paбde лȣmina zileĭ.

Asemenea обсерваџіȣnĭ s'aȣ фъкȣtȣ шi de алџĭ natȣраlistĭ în рапортȣлȣ ачестеĭ speџe de пъiaжenĭ шi d'o алтъ speџъ (Mygale fodiens) кape seamъnъ кȣ dînsȣл.

Ȣn алтȣ-felȣ de пъiaжenȣ mipакȣлоsȣ este *tarantula* (Lycosa Tarantula, Solofizzi în лімба italieanъ). Мъpimea лȣĭ este d'ȣnȣ џолȣ нȣмаĭ: кȣ toate ачестеа елȣ ера мȣлтȣ timпȣ tepoapea поплаџіȣnilорȣ în сȣdȣлȣ Italieĭ, maĭ кȣ seamъ, în Neаполе шi Sichilia, fiindȣ къ so креdea къ мȣшкъtȣра лȣĭ e veninatъ. Ȣn aȣtopȣ medikaлȣ, din anȣлȣ 1599, шi dȣпе dînsȣлȣ мȣлџĭ алџĭ, aȣ претinsȣ къ чine e мȣшкатȣ de Tarantula џinъ гроzавȣ, пе ȣртъ pîde, жоакъ шi фаче o мȣлџime de џestiкȣлаџіȣnĭ; къ ачешtĭ оаменĭ нȣ notȣ съ paбde ведереа колоареĭ negpe шi vinete, пе кîndȣ колоареа рошіе шi верde факȣ asȣпра лорȣ o impresiȣne плъкȣтъ.

Ачесте simпtime de patimĭ, kontinȣе нȣmitȣлȣ medikȣ, se întоркȣ ла мȣшкатȣ în fieкape anȣ вара, шi съ поате vindeka нȣмаĭ прintр'o сȣdoape џенеpaлъ провеnindȣ dȣпе o mape osteneaлъ.

Spre ачестȣ skопȣ, aȣ обічеiȣ în сȣdȣлȣ Italieĭ, къ, кîndȣ чine-ва e мȣшкатȣ d'o Tapantȣлъ, atȣnчĭ adȣче мȣzikanџĭ, каріĭ кîntъ шi мȣшкатȣлȣ жоакъ пînъ кîndȣ kade жосȣ de osteneaлъ fiindȣ акоперitȣ d'o сȣdoape aбȣndentъ, dȣпе кape îĭ daȣ ȣnȣ пахарȣ кȣ апъ saȣ шi кȣ вinȣ amestekатȣ кȣ апъ шi'лȣ ласъ ка o оръ съ se odixneaskъ.

Medikȣлȣ Елвеџеанȣ *Caehler* deskpie stapea ачесторȣ пъtimашĭ (кape 'lа обсерватȣ елȣ însȣшi) înкъ întр'ȣnȣ modȣ maĭ лъмȣрitȣ.

Елȣ zіче: «Кîndȣ ȣnȣ омȣ se фаче maĭ лінішtitȣ de кîtȣ ера обічнȣitȣ, devine meditativȣ, (ape gîndȣрĭ) перde poftea de mîнкape, съ слъбеште, simte o апъсape ла stomaкȣ, o anksietate, devine галбенȣ în обpазȣ шi омȣлȣ съ фаче din че în че maĭ tpistȣ шi melanколікȣ, atȣnчĭ оаменіĭ din сȣdȣлȣ Italieĭ zікȣ къ ачестȣ омȣ o мȣшкатȣ de Tapantele шi къ ачеастъ patimъ trebȣе съ fie vindeкатъ прin мȣzікъ. Atȣnчĭ adȣкȣ ла ачестȣ пъtimашȣ жȣкъторĭ de віоаръ шi de чітеpȣ кape кîntъ нȣмаĭ ȣnȣ felȣ de melodie, ла кape болнавȣлȣ însȣшi бate ла taktȣ, se апрinde ла обpазȣ шi înчепе съ жоаче. ачестȣ жокȣ џine пînъ ла 2 ope шi maĭ bine, neînчetатȣ, пînъ кîndȣ жȣкъторȣлȣ kade жосȣ ostenitȣ шi пъdȣшitȣ

Мȣzikanџіĭ нȣ trebȣе съ înveteзъ a кînta în timпȣлȣ ачеsta, altmintpелеа aȣ аколо idee къ пъtimашȣлȣ trebȣе съ moаръ. Dapȣ нȣ întр'ȣnȣ anȣ, чі шi maĭ мȣлџĭ anĭ вара trebȣе съ se pepeteze ачеастъ прочеdȣръ. Нȣmitȣлȣ medikȣ aȣ възȣtȣ оаменĭ кape aȣ жȣкатȣ 15 шi кіар 25 de anĭ neînчetатȣ ȣnȣлȣ dȣпе алтȣлȣ, însъ елȣ нȣ e de пъpepe къ ачеастъ patimъ e каȣзатъ

de мȣшкъtȣра ȣнеї Тарантȣле чі креде къ е о natimъ нервоасъ казzatъ de казze епідемiче de аколо. Маї кȣ seamъ. zіче елȣ, нȣ кредȣ ла ачestea, fiindȣ къ е штіȣtȣ къ tapantȣла 'шї fаче (ка ші Mygale) în пъмîntȣ галеріі акоперіte кȣ ȣнȣ капакȣ мобілȣ ȣnde пъіаженȣ шаде înъȣntрȣ а аштепta în întȣнерікȣ вр'о прадъ, ші în ачestȣ întȣнерікȣ окіі съї stрълȣческȣ ка diamanцiї сȣб tepane. Прin ȣрмаре нȣ локȣеште în каsеле оаменілорȣ, ші fȣџе; прin ȣрмаре, нȣе пробабілȣ къ se afлъ în чірконstанцъ алȣ пȣтеа мȣшка.

Dapȣ ȣнȣ челебрȣ natȣралistȣ fpanчезȣ D. Leon *Dufour*, каре а обсерватȣ tapantȣле лîнгъ орашȣлȣ Valencia în Sпаnia ле а пȣсȣ în stікле ші ле а нȣtpitȣ кȣ insekte, neste кîte-ва zіле tapantȣлеле s'аȣ обічнȣitȣ аша кȣ dînsȣлȣ în кîtȣ пріimea алименtе din мîіnеле sале ші нічї о-datъ нȣ'лȣ аȣ мȣшкаtȣ. Аша dapȣ е foapte пробабілȣ къ istopiea кȣ мȣшкъtȣра tapantȣлеї, este о fабȣлъ.

Dapȣ dакъ не d'о napte, вътъшъріле tapantȣлеї пentpȣ омȣ sîntȣ о fабȣлъ, іар d'алtъ napte мікроskопȣлȣ din zіzеле noastpe а deskоперitȣ ȣнȣ алtȣ пъіаженȣ мікроskопікȣ каре прin мȣшкъtȣръ продȣче омȣлȣї о naliмъ de ші нȣ перікȣлоасъ, dapȣ foapte ȣрîtъ ші skîрбоасъ, adекъ naliма *pîeї* (la gale). Къчї s'а deskоперitȣ акȣмȣ ка о fаntъ sігȣръ, къ pîea ла омȣ е продȣсъ din пъіаженȣ мікȣ візібілȣ нȣмаї прin мікроskопȣ нȣмitȣ Sarcoptes saȣ acarus exulceran каре s'ашеазъ сȣб пелеа омȣлȣї fъкîndȣ'шї аколо кȣібȣлȣ съȣ ші ніште галеріі de desȣбtȣлȣ пелеї ȣnde depȣne оȣле sale ші ачeste оȣе desволtîndȣ-se ші devenindȣ insekte віі, продȣкȣ прin мȣшкъtȣра лорȣ inflamaціȣnї ші рънї каре sîntȣ pîea. Прin ȣnsорї кȣ алifie de пȣчіоасъ, s'омоаръ ачeste insekte, прin ȣрмаре, se vindекъ ші pîea продȣсъ din еле.

Eatъ о кȣріоасъ deskоперіре прin мікроskопȣ în sfepa medічinеї praktіче! Eatъ къ о natimъ лініщіоасъ а кърȣіа natȣръ а ръмасȣ пînъ акȣмȣ ȣнȣ misterȣ, este esплікаtъ акȣмȣ прin о deskоперіре ноъ în domenȣлȣ istopiеї natȣрале, ȣрмаte în stȣdiȣлȣ віецеї пъіаженілорȣ. Ele къ stȣdiȣлȣ штіінцелорȣ natȣрале, тъкарȣ în пъріле sale челе маї neînsemnъtoape, поаte съ devie d'ȣнȣ imensȣ interesȣ praktікȣ пentpȣ омȣ!

# Sapea.

*Артiколȣлȣ I-іȣ.*

Este în пъмîntȣ о mateріе пречіоасъ, мȣлtȣ маї пречіоасъ пentpȣ ноі de кîtȣ аȣрȣлȣ, арџінtȣлȣ, diamanцї ші алtе neтpe пречіоасе, каре ле întpeбȣінцъмȣ dpentȣ skȣле ші opnamente лȣksoase; ачeastъ mateріе пречіоасъ despre каре ворбimȣ акȣмȣ, este *Sarea* saȣ sapea кȣлînape (sel gemme, salmare).

Întp'adевърȣ, нȣ пȣtemȣ съ не imaџinъмȣ esistinца омȣлȣї, esistinца челорȣ маї марї пътȣрї indȣstріале din zілеле noastpe, ка ші esistinца анімалелорȣ domestіче, fъръ sape. Dap нȣ нȣмаї акȣмȣ чі ші кіарȣ în векіме, importanца sapеї ера кȣноскȣtъ ші прецȣitъ. Аша vedemȣ къ *Moise* черкъ кȣ sapea se asoціaze toate жертfiле, zікîndȣ: «sapea este simbолȣлȣ легътȣреї întpe креаторȣ ші креатȣрї кърnoase» asta ва съ zікъ: кîndȣ нȣ сърътȣ карнеа моартъ, съ îмпȣtе кȣрîndȣ, dapȣ кîndȣ е сърatъ, pesistъ мȣлtȣ timпȣ ла пȣtpefакціȣне, ка кîndȣ sapea 'іар însȣfла віеаца din нȣоȣ, ка кîndȣ sapea ар авеа о пȣtере креаtivъ vitалъ saȣ ȣнȣ прінчіпȣ konsepвaторȣ пentpȣ корпȣлȣ animалȣ, а'л пъstpa din desfaчере în kontpa леџілорȣ кіміче, каре лȣкрezъ не корпȣрї брȣte, neînsȣflеціte. Dapȣ ші *Pliniu* zіче «нȣ пȣtemȣ а esпріма маї біне бȣкȣріеа ȣнеї віеце плъкȣte de кîtȣ кȣ нȣме de sape. „Кîndȣ аȣtopiї antічї челебрі аȣ врȣtȣ съ desemneaze fineaцеа гȣstȣлȣї estetікȣ ші перfektȣ în literatȣръ Еladеї класіче, аȣ zісȣ «опȣріле ачestea sîntȣ пліне de *Sape de Atika.*» Кіарȣ ші ноі акȣмȣ кîndȣ voimȣ а desemna fadeцеа negȣstoasъ а ȣнȣї омȣ saȣ а ȣнȣї лȣкрȣ, zічemȣ „омȣл saȣ лȣкрȣ кȣtape е fidea кȣ апъ nesъpatъ„.

Dapȣ нічї ȣнȣ алtȣ minepалȣ se afлъ не пъмîntȣ întp'о абоndенцъ аша de мape ка sapea; къчї afаръ din непȣмероаселе minієpe de sape

(saline) че se aflъ пе ȣskatȣ̆. щimȣ̆ къ очеанȣлȣ̆ каре акопере tpeĭ пърџĭ din глобȣлȣ̆ tepestpȣ копpinde în апеле сале о кътime foapte konsiдерабiлъ de sape. Dapȣ̆ d'o катȣ̆ datъ sъ ворбimȣ̆ de saline че se aflъ пе ȣskatȣ̆.

Чea m·ĭ mape napte de sape че se гъсеште în пъmîntȣ̆, se aflъ аколо în fopme de netpi mapĭ, кȣбiче, tpansnapente, opĭ неколоpate (ка stiкла) opĭ колоpate албastpȣ̆ saȣ̆ рошȣ. Sapea e înконџiȣpatъ în пъmîntȣ̆ de rinsȣ̆, пъmîntȣ̆ галбенȣ̆ saȣ̆ apџiлȣ̆, kîte odatъ щi de пȣчioasъ. Ea se aflъ opĭ pisinitъ în бȣкъџĭ saȣ̆ кȣĭбȣpĭ miчĭ întpe rinsȣ̆ щi пъmîntȣ̆ галбенȣ̆, (прекȣmȣ̆ în Бавapia) saȣ̆ în netpe mapĭ, каpe fopmeazъ џisemente mapĭ neîntpepȣnte (прекȣmȣ̆ în salinele noastpe) ȣnde sapea se taie кȣ tonopȣ̆ ка netpa din mȣnte.) Ачeastъ sape este adeвъpatъ sape de пeatpъ (sel gemme). Dapȣ̆ salina de sape de пeatpa чea maĭ mape щi чea maĭ челебpъ în лȣme, este ачeea din opaшȣлȣ̆ Wiliџка în Галiџia, de каpe вomȣ̆ ворбi aiчĭ чева, (алътȣpata figȣpъ apatъ intepiopȣлȣ̆ ачesteĭ вestite saлinъ în плina aktiвitatea sa).

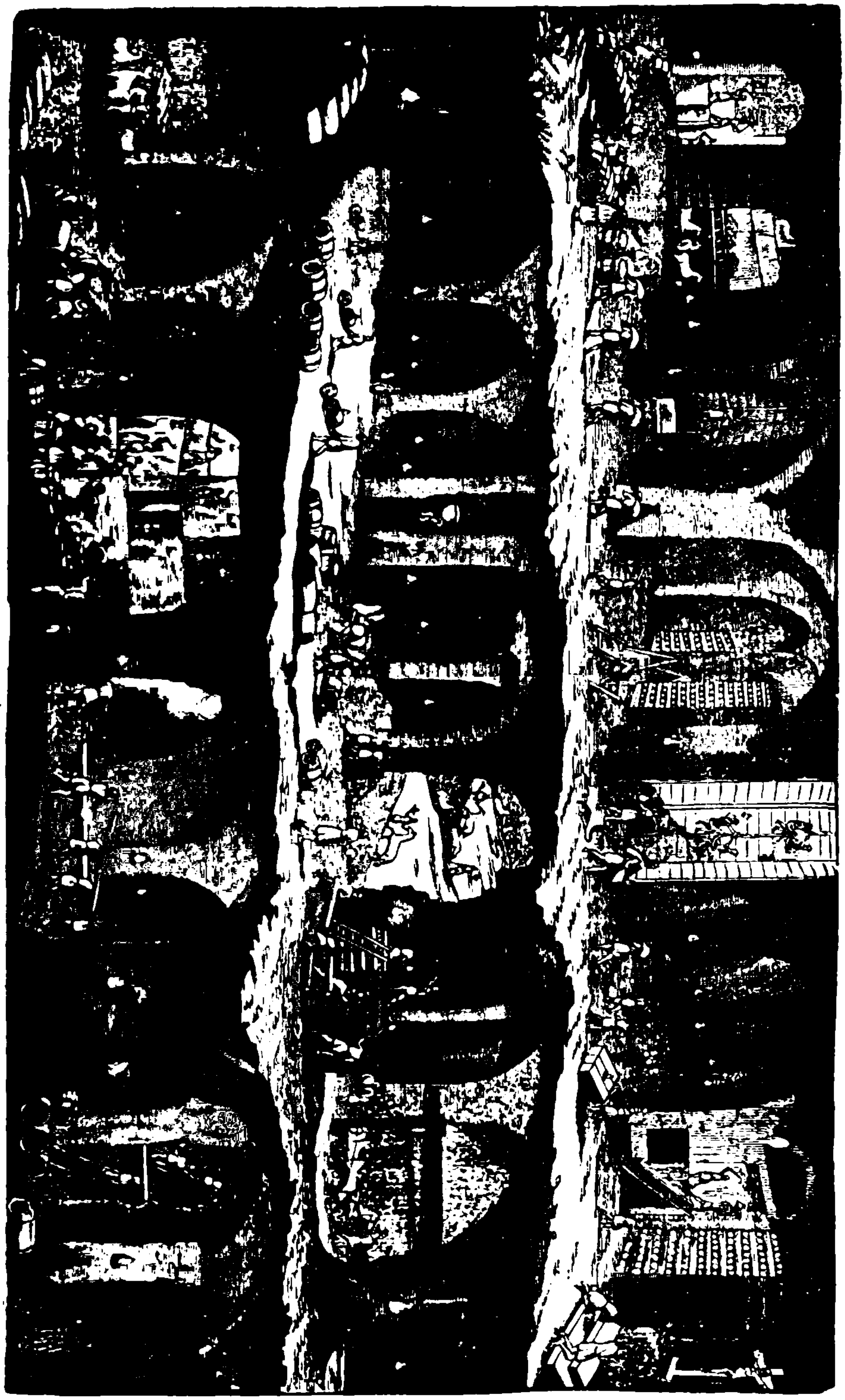
Mȣnџiĭ Карпаџĭ sîntȣ̆ în џспере богаџĭ în џisemente de sape ла amîndoъ повipnipiле лopȣ̆ Adeкъ e щiȣtȣ̆ къ mȣnџiĭ Карпаџĭ fopmeзȣ̆ ка ȣnȣ̆ apкȣ̆ semiчipкȣлapȣ̆ каpe înконџioapъ пе naptea sa конкавъ Ȣнгаpiea щi Тpansiлвaniea пе kindȣ̆ пе naptea sa конвексъ тъpџineште: Галiџiea, Бȣковina, Молdaвia щi џeapa Pomîneaskъ. Ла amîndoȣ̆ъ ачeste оtîpnipĭ se aflъ џisemente богate de sape, прекȣmȣ̆: Окпа Маpe щi Телега ла noĭ, окniле Молdaвieĭ, saлineле Галiџieĭ щ. ч. л. Dapȣ̆ întpe toate ачeste saлine, щi пȣtemȣ̆ ziче întpe toate saлineле пъmîntȣлȣĭ este maĭ челебpъ, прекȣmȣ̆ amȣ̆ zisȣ̆, Salina din Wilieџка. Ачestъ saлinъ se'ntinde ла о лȣнџime *d'o sȣtъ* miле џеоrpafiче, ла о лъpџime de 20 miле щi ла о adîнчime de 1200 пiчioape! Este îmпъpџitъ în maĭ mȣлte катеpe saȣ̆ гpoane. Апоĭ noate sъ aĭбъ чine-ва о idee de mъpimea ȣneĭ asemeneа гpoane, kîndȣ̆ щtie къ dintp'о singȣpъ гpoanъ anȣme Michaloviчĭ a skosȣ̆ nekontenitȣ̆ 44 de anĭ, пе fieкаpe anȣ̆ kîte ȣn miлionȣ̆ de mȣже de sape! S'a fъкȣtȣ̆ ȣn калкȣлȣ̆ къ, kîndȣ̆ ap mъsȣpa чine-ва toate галеpiiле але ачesteĭ saлine (каpe e лȣкpatъ dȣпe metoade) о sъ гъseaskъ о întindepe de 86 miле џеоrpafiче (43 пoште!). În ачeste saлine imense, 800 пînъ ла 900 de oameнĭ sîntȣ̆ окȣпаџĭ neînчetatȣ̆ кȣ skoatepea sapeĭ; чea maĭ mape napte dintp'înшiĭ sîntȣ̆ кpimiнaлĭ kondamнaџĭ ла лȣкpъpĭ fopџate. M·ĭ nainte ачeĭ nenopoчiџĭ netpeчea аколо toatъ вieaџa лopȣ̆, zioa щi noantea, dapȣ̆ акȣmȣ̆ pъmînȣ̆ нȣmaĭ zioa щi *noantea* sîntȣ̆ skoшĭ afapъ dȣпe нȣmъpȣ̆, обsepвîndȣ̆ ка sъ нȣ лinseaskъ niчĭ ȣnȣ̆, къчĭ pъtъчindȣ-se чine-ва аколо în ачestȣ̆ лавipintȣ̆ sȣбtepanȣ̆, este nepdȣtȣ̆. Dapȣ̆ щi mȣлџĭ лȣкpъtopĭ кȣ бȣнъ вoe лȣкpeзȣ̆ аколо кȣ плatъ пе zi.

Saлina de Wilieџка este în лȣкpape neînчetatȣ̆ *dê шase sȣte de anĭ* adeкъ de ла anȣлȣ̆ 1252 sȣбtȣ̆ peџеле Boleslaus V din Polonia; tpadȣкџiȣnea nonȣлapъ ziче къ soџiea лȣĭ a вisatȣ̆ esistinџa a ачestȣĭ tpesopȣ̆ sȣбtapanȣ̆. Daкъ ачesta e adeвъpȣ̆, negpeшitȣ̆ къ niчĭ ȣnȣ̆ omȣ̆ în лȣme n'a aвȣtȣ̆ ȣnȣ̆ вisȣ̆ каpe'лȣ̆ a îmбогъџitȣ̆ întp'atîtȣ̆, de kîtȣ̆ ачestȣ̆ вisȣ̆ ал peџineĭ din Полonia.

Sapea în Wilieџка sъ skoate кȣ чiокanȣ щi tonopȣ în бȣкъџĭ чiлindpiче mapĭ kîte 3—5 mаже о бȣкatъ. Metoda ачeasta este întpeбȣinџatъ щi în saлineле din Cordova în Spania, în saлineле лîngъ Liverpoolȣ̆ în Britaniea, în Santa-fe în Meksiko, în Kerman în Persiea, прекȣm щi în saлineле noastpe щi але Молdaвieĭ. Dapȣ̆ sîntȣ̆ алte saлine (прекȣmȣ̆ în Tirol, Salџburg, Ischel щi în Bavaria) ȣnde sape нȣ se aflъ în stpate mapĭ neîntepȣnte, чi нȣmaĭ ка кȣĭбȣpĭ disemenate întpe stpate de apџiл щi de rins; аколо toapнъ кътimĭ mapĭ de anъ în ачeste saлine, каpe disoлвъ (tonеште) sapea кȣfȣndatъ în toate колџȣpiле, апоĭ пе ȣpmъ skote ачeastъ anъ sъpatъ, о fiepбe, о еванopeazъ щi препаpъ dintp'însa бȣкъџĭ de sape soлidъ. Лîngъ opaшȣлȣ̆ Hallein se aflъ о asemeneа saлinъ, каpe dъ пе anȣ̆ пînъ ла шase sȣte de miĭ mаже de sape.

Dap щi natȣpa a прокȣpatȣ̆ ȣnopa џъpĭ asemeneа saлine ȣmede, adeкъ izвoape natȣpaлe кȣ anъ sъpatъ. Акȣmȣ̆ sъ щtie къ апеле ачestopȣ̆ izвoape, tpeкîndȣ̆ sȣбtepanȣ̆ ла локȣpĭ ȣnde se aflъ stpate de sape џemъ (netpoasъ) неваzȣtъ ne din afapъ, ле toneskȣ̆ щi ese afapъ ка izвoape sъpate de каpe se foлoseskȣ̆ oameнĭ fepбîndȣ-ле щi еванopîndȣ-ле пînъ kîndȣ̆ skoate dintp'înseле о sape foapte finъ щi кȣ̆ъtatъ; adeк:

Intiiš toapnъ aчeastъ apъ sъpatъ neste гapdspĭ fъкste de nsele, npin кape apele vinš in коntaкtš кs o ssnpafaцъ mape de aepš, se evanopeazъ шi flsidsлš konчentpatš se faчe înкъ msлtš maĭ sъpatš, aкsmš лe fepбe în kasanš mape, лe evanopeazъ шi sapea ese afapъ în гpъsnцe fine



Beutei Saline din Wilieцka in Галiцia.

Interiorsлš

шi албe. În ssdsлš Цepmanieĭ шi în Fpanцa snde ns esistъ цisemente de sape цemъ, nonsлaцisniлe aчestopš цъpĭ îшĭ tpaгš sapea лopš d'asemenea izвoape sъpate.

Dap sn tpesopš msлtš maĭ mape de sape, natspa a densšš în oчeanš, къчĭ anele mъpiлopš шi aлe oчeansлsĭ чeлš mape, konpinde 3 npoчente sape soлidъ. S'a кaлкsлatš къ, кindš

s'ap evaпopa toate aпeлe тъpiлopȣ, pъmъшiцa de sape solidъ ap fopma o stpatъ, кape ap aкoпepi toatъ sȣпpafaцa пъmîntȣлȣї пînъ лa o înпълцime de 2500 пiчioape! În ȣпeлe цъpї maї кȣ seamъ în клimeлe кaлde, ȣnde nȣ esistъ пiчї saline de sape цeтъ, пiчї izвoape de sape, oamenii skotȣ din mape tpeвȣinцa лopȣ de sape, adeкъ, saпъ гpoaпe лȣnцї шi лapцї dap nȣ adînчї шi tpaгȣ aкoлo aпъ din mape, кape пpin inflȣenцiлe кълdȣpeї soapeлȣї чe domneшte aкoлo, se evaпopeazъ кȣpîndȣ шi pъmînȣ пe fȣndȣлȣ гpoaпiлopȣ stpate de sape solidъ, însъ aчeastъ sape e amapъ, fiindȣ къ aпa de mape кoпpinde пe лîнгъ sape oвiчnȣitъ шi sape amapъ (sulfas magnesie). Dap sîntȣ пe пъmîntȣ ȣпeлe лoкȣpї ȣnde, naintea timпȣpiлopȣ istopiчe, epa fȣndȣлȣ mъpeї, кape dȣпe o katastpofъ fizikъ s'a pîdiкatȣ neste пiвeлȣлȣ oчeanȣлȣї шi a pъmasȣ ȣskatȣ. În aчeste лoкȣpї, пъmîntȣлȣ este пe înчetatȣ aкoпepitȣ кȣ imense stpate de sape; s. e. în Asia лîнгъ Mapea Kaspiкъ, лîнгъ лaкȣлȣ Apaлȣ, шi în Aвisinia (Afpiкa) лîнгъ opaшȣлȣ Dunkali ȣnde лa o întindepe, кaлe de 4 ziлe se aflъ nȣmaї stpate de sape. Asemenea шi în Teksas în Amepiкa ȣnde stpateлe d'aчeastъ sape sîntȣ aшa de tapї шi de гpoase în кîtȣ tpeвȣe tъiete кȣ toпoape.

Afapъ de aчestea, maї лîнгъ toцї вoлкaniї se aflъ цisemente de stpate de sape însoцite de stpate de гinsȣ шi de пȣчioasъ s. e лîнгъ Vesuvu în Naпoлi шi лîнгъ Hecla în Islanda.

Tepmînîndȣ aчestȣ apтiкoлȣ, nȣ poчiȣ лiпsi de a nȣ desemna лeктopȣлȣї impesiȣnea чe amȣ simцitȣ însȣmї în пepsoanъ вizitîndȣ în anȣл 1851, чeлeвpa salinъ de Vilieцka, кape e вizitatъ d'opї-чe вoiaцiopȣ sчientifiкȣ шi a avȣtȣ onoape a fi вizitatъ шi maї de toцї sȣвepaniї чe esistъ aкȣmȣ.

Aчeastъ salinъ imensъ ape tpeї intpъpї, ȣna depapte de opaшȣлȣ Viliцka пe ȣnde пoate sъ intpe шi tpъsȣpї кȣ кaї, шi aлta în пieaцa opaшȣлȣї nȣmaї пentpȣ oamenї nedestpї. Dȣпъ чe amȣ пpimitȣ вoea чepȣtъ, m'a adȣsȣ лa ȣn feлȣ de пȣцȣ, aкoлo 'mї a пpezentatȣ кa ȣnȣ skaȣnȣ atîpnatȣ de ȣnȣ stpeanгȣ шi înвiptindȣ пoata пȣцȣлȣї m'amȣ simцitȣ пoгopîndȣ în жosȣ кîtȣ-вa timпȣ пînъ amȣ ajȣnsȣ лa fȣndȣлȣ salineї. Aкoлo amȣ intpatȣ întp'o antiкamepъ шi de лa antiкamepъ лa ȣn saлonȣ imensȣ, кape лa pesfpînџepea лȣmineї fakлiiлopȣ кape 'mїa лȣminatȣ dpȣmȣ, s'a înfъцiшatȣ кa ȣnȣ saлonȣ aї къpia пъpeцї sîntȣ къптȣшiцї кȣ кpistaлȣ; 'mїa zisȣ: къ oda'ъ пe anȣ în лȣna лȣї Iȣлie se dъ aкoлo ȣnȣ вaлȣ mape, пentpȣ o mȣлцime de кoнвiвї inвitaцї, aпoї кîndȣ aчeastъ saлъ sȣвtepanъ este iлȣminatъ кȣ o mȣлцime de fakлiї, пpezintъ o înfъцiшape feepiкъ, пapкъ e o saлъ ȣmплȣtъ кȣ diamanцї, pȣвinї шi zmapardi; atîtȣ de mape, de вapiaвiлȣ шi de stpълȣчitȣ este pefлeксȣлȣ лȣmineї de aкoлo. O simцipe кȣpioasъ tpeвȣe sъ кoпpinzъ пepeкiлe, кape вaлцȣeskȣ în aчeastъ saлъ de вaлȣ вizapȣ шi fantastiкȣ. Лîнгъ saлa de вaлȣ se aflъ aкoлo o кaпeлъ katoлiкъ кȣ ȣnȣ aлtapȣ шi sfinцї. Toatъ кaпeлa împpeȣnъ кȣ sfinцї sîntȣ tъiaцї d'o sinгȣpъ пeatpъ. Se ziчe къ ȣnȣ пpizonieрȣ кape epa kondamnatȣ пentpȣ toate вieaцa sa лa aчeastъ salinъ, a лȣкpatȣ 40 de anї лa aчeastъ лȣкpape mipaкȣлoasъ шi aшa a пetpeкȣtȣ anїї seї desпoiaцї de лȣmina soapeлȣї!— De aкoлo amȣ mepsȣ шi amȣ вizitatȣ feлȣpimї de гpoaпe în кape nȣ se maї лȣкpeazъ, къчї s'a întoкmitȣ aкȣmȣ aкoлo, кa în fie-кape гpoaпъ sъ лȣкpeze ȣnȣ anȣ шi пe ȣpmъ sъ o пъpъseaskъ. Daкъ 'шї imaцinъ чineвa tpeї tȣpnȣpї înaлte nȣse ȣna пeste aлta, o sъ aївъ o idee de mъpimea ȣneї asemenea гpoaпe anȣaлe din кape se skoate ȣn miлionȣ mъжї de sape. De aкoлo neamȣ dȣsȣ лa гaлepiiлe кape sîntȣ aкȣmȣ în лȣкpape. Чe sпeктaкoлȣ! O sчenъ fanastiкъ шi stpeinъ; amȣ въzȣtȣ o mȣлцime de oamenї pisiпiцї înкoaчe înкoлo, лȣкpîndȣ лa лȣmina fakлiiлopȣ, кape a пpodȣsȣ niшte pefлeksiї вizape пpodȣкîndȣ кiapȣ шi пe faцa aчestopȣ oamenї o кoлoape вizapъ шi stpanie; nȣ tpeвȣe sъ aївъ чine-вa o imaцinaцiȣne foapte вie a'шї adȣчe aminte de domenȣлȣ Cyclopuluї шi de Gromiї кape чioкneskȣ intepiopȣлȣ пъmîntȣлȣї, saȣ de ideea infepnȣлȣї deskpisȣ în diвina komedie a лȣї Dante шi a'шї imaцina къ aчeste fiinцe вie sîntȣ sпeктpї kondamnaцї лa o kinȣipe etepnъ. Aпoї кîndȣ вizitatopȣлȣ mepцe шi maї depapte пînъ ajȣnцe лa ȣnȣ лaкȣ sъpatȣ, d'o întindepe foapte mape пe кape se aflъ o лȣntpe în кape вoeaцiopȣлȣ se плimвъ лa лȣmina flaкъpiлopȣ вlafapde, dȣпe чe a datȣ ȣn miкȣ dapȣ вezлaшȣлȣї sȣвtepanȣ d'aкoлo, въzîndȣ aчeste ziкȣ, nȣ

maĭ поate fi кȣ andoiaлъ къ se afлъ пе pîȣлȣ sȣвteranȣ Styx обскȣрȣ алȣ Mitoлoцieĭ елевiлорȣ пîn каре сȣfлетеле морцiлорȣ трекȣ în infernȣ, дȣпе че a datȣ dapȣлȣ de ȣnȣ обoлȣ вîслашȣлȣĭ infernaлȣ Charon каре адȣче сȣfлетȣлȣ aвia zбȣратȣ din корпȣ, în регiȣnea лȣmeĭ сȣвterane.

Eate, къ în aчeste пepiкȣлoase saлine se afлъ amestecatъ реaлitatea кȣ fantasia, o лȣme esistintъ кȣ o лȣme imaцinapъ, просъ кȣ поezie, кȣmȣ ziче Goethe.

Kîndȣ m'amȣ възȣtȣ sȣsȣ ла лȣmina z'iлеĭ mi s'a пъpȣtȣ къ amȣ fъкȣtȣ ȣпȣ visȣ stpaniȣ fantastiкȣ шi tepiвiлȣ, dap totȣ ámȣ fostȣ мȣлцȣmitȣ къ am fъкȣtȣ bizita aчeasta, a кърia sȣвenipe mi ва ръмîneа nesteapsъ пентpȣ totȣ-d'aȣna, шi повъцȣeскȣ пе opĭ-че воiaцiорȣ, amatopȣ de asemenea biziȣnĭ цirantiче, a bizita negpeшitȣ saлina de Wilieцка.

# Iцiena попȣларъ.

*Лекцiȣnea IX.*

*Despre difepiteле înfлȣinцe каре aȣ înfлȣatȣ asȣпpa sъnъtъцeĭ шi fopmъpeĭ каpaктepeлорȣ партiкȣлаpe але oamenilорȣ.*

Domnilорȣ.

Ла алтȣ локȣ amȣ oвsepvatȣ infлȣinцеле продȣse прin vîpstъ, seksȣ, кȣлтȣpa прогресiвъ. чiвiлisaцiȣne, къsъtopie, indȣstpie, негоцȣ, вогъцie, шi съpъчie, локȣлȣ, клima шi нацioнаlitatea asȣпра лȣнцimeĭ vieцеĭ, пропорцiȣнiлорȣ наштереĭ шi mopтaлitъцеĭ прекȣmȣ шi asȣпра vieцеĭ морале a omȣлȣĭ. Noĭ amȣ провatȣ apгȣmentеле noastpe прin цifpe statistiче. Акȣmȣ не вomȣ окȣпа a nomeni de алте împрежȣръpĭ шi infлȣinцe, каpe aȣ infлȣatȣ asȣпpa sъnъtъцeĭ шi napтiкȣлаpitъцеĭ oamenilорȣ, însъ konsekȣinцеле aчestорȣ infлȣinцe аpъtîndȣ-se ла totȣ цeнȣлȣ omeneskȣ în totaлitatea лȣĭ.

O sъ ворвimȣ de împpeцiȣpъpiле ȣpmъtoape:

*I. Infлȣinцa epeditъцеĭ saȣ moшtenipeĭ.*

În регнȣлȣ animaлȣ, ка шi în регнȣлȣ veцetaлȣ, epeditatea este d'o mape infлȣinцъ asȣпpa fopmeлорȣ, колорiлорȣ, шi алторȣ napтiкȣлаpitъцĭ.

Nȣmaĭ ȣnde ȣnȣ isoлementȣ aл ȣneĭ pase de oamenĭ s'a пъstpatȣ кȣ o mape konsekȣinцъ, нȣmaĭ аколо пȣtemȣ гъsi pase пȣpe, asemъnea шi цenȣpĭ de nлante d'o natȣpъ пȣpъ, кȣ каpaктepeле вine desemnate. Dap în natȣpъ, asemenea isoлemente se гъseskȣ papȣ, din kontpa vedemȣ къ o мȣлцime de speцe de nлante сълвatiче шi de animaлe сълватiче se amestekȣ întp'înseле. Ла nлantеле de speцiĭ asemъnътoape, insekteле поаpтъ поленȣлȣ (пȣлвеpe poditoape) de ла o floape ла aлta de каpe se продȣче fiinцe ваstapde, пе каpe гpъdinapiĭ ле нȣmeskȣ *ivpide*. Optiкȣлтȣpa se foлoseшte мȣлтȣ de aчeastъ împpeцiȣpape, къчĭ прin ivpidaцiȣne, sîntemȣ în stape a продȣче o мȣлцime de vapieтъцĭ нoȣe d'o speцe de florĭ. S. e. nainte ȣnȣ semisekoлȣ aȣ fostȣ în Eȣpona пȣцine speцiĭ de камелie, акȣmȣ прin ivpidaцiȣne, гpъdinapiĭ aȣ продȣsȣ sȣte de vapietъцĭ de камелiĭ, fieшĭ-каpe aвîndȣ napтiкȣлаpitъцĭ шi fpȣmoseцĭ napтiколаpe. Че нȣмъpȣ imensȣ de vapieтъцĭ нȣ гъsimȣ ла поаmеле noastpe! Че difepenцъ mape este de ла mъpȣлȣ din пъдȣpe, mikȣ, акpȣ шi лemnosȣ, nînъ ла mъpȣлȣ kpeцeskȣ mape, dȣлче шi кърnosȣ. Anoĭ toate difepiteле vapieтъцĭ de mepe кȣлtivate кȣ difepiteле лорȣ граделе de dȣлчеaцъ шi de гȣstȣ, toate провinȣ din mъpȣл de пъдȣpe; însъ modifiatȣ прin кȣлтȣpa, adeкъ прin aлtoipea soiȣpiлорȣ вȣne asȣпpa soiȣpiлорȣ opdinape шi прin împpeцiȣpapea foapte вine кȣnoskȣtъ, кȣ продȣкцiȣnea провenitъ din asemenea aлtoipe, пъstpeazъ în sine toate кȣaлitъцiле soiȣpiлорȣ новiле de ȣnde aȣ eшitȣ.

Ла animaлe гъsimȣ toate aчeste napтiкȣлapitъцĭ, adiкъ, къ кȣaлitъцiле шi defekteле пъpinцiлорȣ sîntȣ d'o foapte mape infлȣinцъ asȣпpa fopmъpeĭ fiinцeĭ mînziлорȣ. S. e. каĭ apaвeшti de че sîntȣ aшa de estimaцĭ? Fiindȣ къ sîntȣ d'o pasъ новiлъ, adeкъ d'o pasъ пъstpatъ în toatъ пȣpitatea eĭ de maĭ мȣлte sekȣлe. Negpeшit къ цe-

пеолоџіа каілорȣ̆ adевъраці арабешті în Asia este maĭ пȣръ de kîtȣ̆ a ȣнора din kastele a-ristokratiче în Еȣропа; dap каiĭ аръбешті кȣ toate кȣалітъціле лорȣ̆ пречioase, sîntȣ̆ miчĭ ла fъпtȣръ, de ачеea anглезі аȣ̆ împerікіатȣ̆ артъ-sapiĭ арабешті кȣ iепеле челе mapĭ din Олштаin шi din алте пърцĭ din nopdȣлȣ̆ Џерmaniеĭ, шi аша аȣ̆ продȣсȣ̆ pasa каiлорȣ̆ енглесешті, каре аȣ̆ о форmъ побілъ кȣ ісцеалъ шi алте кȣалітъцi черȣте ла каiĭ ерабешті шi totȣ̆ d'o datъ аȣ̆ mi mъpimea imпозантъ а каiлорȣ̆ din Џерmaniеа. Мȣлте din asemenea împреџiȣръpĭ ле гъsimȣ̆ шi ла toate челе-л-алте animale domestiче. Апоĭ шi kiар neamȣлȣ̆ omeneskȣ̆ este sȣпȣсȣ̆ ачestopȣ̆ inflȣinцe de epeditatea paselopȣ̆; pap se гъ-seskȣ̆ акȣmȣ̆ pase пȣре шi opiџinale ла оamenĭ

Emigraцiȣnea попȣліlopȣ̆, pesбелĭ, кълъto-piile шi miĭ de алте каȣзе аȣ̆ ronitȣ̆ џенераціȣnĭ întpeџĭ de oamenĭ din църіле ȣnde аȣ̆ лъкȣitȣ̆ шi аша s'a 'ntpodȣсȣ̆ легътȣрĭ între dиверсĭ по-пȣлĭ шi аша s'a stepsȣ̆ ȣртъле npimitiве шi ка-paktepistiче але ȣнеĭ pase opiџinale. De ачеea, de шi пînъ ла ȣn mikȣ̆ градȣ̆, гъsimȣ̆ шi акȣmȣ̆ fisiognomiĭ карактеpistiче ла diфеpite națiȣnĭ. S. e. Тiпȣлȣ̆ pomanȣ̆ saȣ̆ оакъшȣ̆ ла toate на-ціȣніле ешiте din sînȣлȣ̆ Pomeĭ antiче (pomîniĭ, italieniĭ, iспаніолiĭ, фpanчeziĭ); timȣлȣ̆ џерmanȣ̆ saȣ̆ бъланȣ̆ ла toate націȣніле ешiте din sînȣлȣ̆ џерmanilорȣ̆ antiчĭ (енглезiĭ, оландeziĭ, sвеџianiĭ, deneziĭ) шi tiпȣлȣ̆ sарmaцiлорȣ̆ saȣ̆ skiціlорȣ̆ antiчĭ кȣ ȣрme netъгъdȣite din pasa монголікъ (ȣнгȣрiĭ, полонeziĭ, Рȣшiĭ, шi maĭ toate націȣ-ніле slavone), кȣ toate ачestea, ачешті tiпĭ пȣ sîntȣ̆ пȣрĭ, чĭ крȣчіamentele paselopȣ̆ a stepsȣ̆ o мȣлціme de ȣрme каpakтеpistiче.

Este o împреџiȣраре кȣpioasъ къ din toate animalele, пȣmaĭ omȣлȣ̆ este înzestpatȣ̆ d'o fi-sionomie партікȣларъ. Nȣ пȣmaĭ къ fieшi-каре familie de oamenĭ аре fizionomia sa партікȣларъ, dap шi kiapȣ̆ în ачееашi familie, doȣĕ indiвide аȣ̆ doȣĕ fisionomiĭ партікȣларе fie-кърȣiа dintp'-înшiĭ; amȣ̆ възȣtȣ̆ odatъ п'ȣnȣ̆ omȣ̆, sîntemȣ̆ în stape a'л кȣноаште дȣпъ мȣлцĭ anĭ пȣmaĭ npin fisionomia sa партікȣларъ; o împреџiȣраре каре пȣ o гъsimȣ̆ ла пічĭ ȣnȣ̆ altȣ̆ animalȣ̆. În npi-вinца кіпȣлȣĭ (feцеĭ), тоцĭ каiĭ seamъnъ; aseme-пеа шi челе-лалте animale domestiче, de ачеea e пentpȣ піktopȣ̆ мȣлтȣ̆ maĭ ȣшорȣ̆ d'a фаче пор-tpetȣлȣ̆ eksaktȣ̆ алȣ̆ ȣнȣĭ калȣлȣĭ de kîtȣ̆ п'ал ȣнȣĭ omȣ̆. Шi кȣ kîtȣ̆ o націȣne este maĭ înfepioаръ, кȣ atîtȣ̆ indiвidele eĭ аȣ̆ o fisionomie maĭ пȣцinъ espresiвъ; пentpȣ ȣнȣ̆ піktopȣ̆ este мȣлтȣ̆ maĭ ȣшорȣ̆ a fаче potpetȣлȣ̆ ȣнȣĭ negpȣ de kîtȣ̆ алȣ̆ ȣнȣĭ Еȣропеанȣ̆, къчĭ пînъ ла ȣнȣ̆ градȣ̆, ла капȣ̆, тоцĭ negpi se aseamъnъ.

În npiвinца inflȣinцеĭ epeditъцеĭ, stȣdiile esakte фъкȣte ла animale шi ла плante аȣ̆ des-коперitȣ̆ леџiле ȣртътоаре:

I. Nȣ пȣmaĭ кȣалітъціле корпȣлȣĭ чĭ шi dapȣріле spipitȣлȣĭ sîntȣ̆ de moшtenipe. În npi-вinца defektelopȣ̆ корпȣлȣĭ: oftika (phthisis) tpînжi (hamoeroides), бътаea de inimъ, defektȣлȣ̆ de шease deџete ла mînъ, шi o продȣкціȣne peste тъȣръ sîntȣ̆ împреџiȣръpile челе maĭ de обкъ-пetenie: чine a лȣatȣ̆ o fatъ dintp'o familie, ȣnde тъкарȣ̆ ȣnȣ din пърінцĭ saȣ̆ din фраці a мȣpitȣ̆ de oftikъ, este în перікoлȣ̆ d'a o пepde de of-tikъ, a продȣче o џенераціȣne de oftikoшĭ шi kiap елȣ̆ a se moліпsi însȣшĭ din ачеастъ patimъ tepibilъ; în npiвinца defektelopȣ̆ morale, stȣпi-ditatea (npostia), пебȣnia, беціца, шi desfpînapea sîntȣ̆ eap челе maĭ обічпȣite. Fiȣлȣ̆ ȣнȣĭ omȣ̆ foapte мъpцinitȣ̆ în inteleџenцъ, ка pape opĭ sъ întîmплъ sъ deвie ȣn џeniȣ̆, dap kîndȣ̆ vine-ва a лȣatȣ̆ o fatъ dintp'o familie de пебȣnĭ, fipi-чipea кȣseĭ sale este în opĭ-че minȣtȣ̆ amepin-цатъ de demonȣлȣ̆ alienaціȣneĭ mentale. Kîndȣ̆ amîndoĭ пърінціĭ sȣfepȣ̆ de ачeste defekte кор-порале saȣ̆ spipitȣале, копiĭ лорȣ̆ аȣ̆ defektele ачestea întp'ȣнȣ̆ градȣ̆ мȣлтȣ̆ maĭ пpонȣnчіatȣ̆, de kîtȣ̆ kîndȣ̆ пȣmaĭ ȣнȣлȣ̆ din пърінцĭ este sȣпȣсȣ̆ ачestȣĭ defektȣ̆. Kîndȣ̆ s. e. tatълȣ̆ e npostȣ̆ шi мȣма пебȣпъ, atȣnчĭ feчорȣлȣ̆ ва fi npostȣ̆ шi пебȣпȣ̆; kîndȣ̆ tatълȣ̆ sъ îmбатъ de pakiȣ̆ шi mama e npietena шamпanieĭ, atȣnчĭ копiлȣлȣ̆ ва aвea o npedileкціȣne foapte mape пentpȣ pakiȣ̆ шi пentpȣ шamпanie. În fine dakъ tatълȣ̆ ape џiĭ-toape шi мȣма amanцĭ, копiлȣлȣ̆ negpeшitȣ̆ пȣ поate fi ȣнȣ̆ modelȣ̆ de вiptȣte.

Dapȣ̆ în npiвinца кȣалітъцілорȣ̆ пречioase; eap гъsimȣ̆ ачeste mapĭ inflȣinцe але epeditъцеĭ. Maĭ totȣ̆-d'aȣna oamenĭ џeniалĭ аȣ̆ продȣсȣ̆ копiĭ џeniалĭ; dakъ гъsimȣ̆ kîte odatъ казȣлȣ̆ kontpapiȣ̆, asta este пȣmaĭ o esчепціȣne, saȣ̆ maĭ бine къ edȣкаціа ачestȣĭ копiлȣ̆ a fostȣ̆ neглiжatȣ̆, alt-mintepelea ape dapȣpile natȣpale але inteli-џenцеĭ foapte бȣne. Însъ kîte odatъ гъsimȣ̆ шi familiĭ npiвileџiate în џeniȣ̆; аша s. e. familia de Jussieu a продȣсȣ̆ ȣn pîndȣ̆ de бotaniчĭ чеĭ maĭ челебpi шi familia de Vernet a продȣсȣ̆ пînъ акȣmȣ̆ tpeĭ џенераціȣnĭ de піktopĭ de pîmȣлȣ̆ ópdinȣ̆; алȣ̆ кърора pепpezentatȣ̆ aktȣалȣ̆ este че-лебpȣлȣ̆ Horace vernet. (Ва ȣрma).

Тiпъріt în Тiпографіа Колеџiȣлȣĭ Sf. Saba.